

Uit de **praktijk**

□ Annie Kempers-Warmerdam

Acteurs in levensechte examensituaties

Steeds vaker worden acteurs in een examensetting ingezet om zoveel mogelijk situaties geconditioneerd te simuleren waarbij het persoonlijk handelen en de reacties van kandidaten beoordeeld kunnen worden.

Competentiegerichte toetsen

Het competentiegerichte onderwijs heeft al jaren geleden in de volle breedte zijn intrede gedaan, maar het gebruik van competentiegerichte toetsen liep daarbij achter.

Gelukkig is daarin verandering gekomen en wordt toetsing tegenwoordig beter afgestemd op het competentiegerichte onderwijsaanbod. In toenemende mate worden praktijktoetsen en assessments in praktijksituaties ingevoerd. Ook worden simulatoren gebruikt om het handelen van kandidaten in gevaarlijke situaties te kunnen testen zonder dat er feitelijk levensbedreigende situaties ontstaan.

Met name sociale vaardigheden zoals het omgaan met mensen, het omgaan met emotie, agressie, verdriet of lastige omstandigheden, maar ook luisteren en communicatievaardigheden kunnen worden getoetst met gebruikmaking van acteurs.

Voor het beoordelen van het handelen van kandidaten in gevaarlijke omstandigheden kan deze examenvorm een oplossing bieden. De inzet van acteurs geeft een extra dimensie, omdat zij tijdens een examen in staat zijn te anticiperen op de wijze waarop de examenkandidaat reageert. Daardoor is het enerzijds mogelijk de werkelijkheid zoveel mogelijk te benaderen en anderzijds het doel te verwezenlijken om de benodigde te toetsen onderdelen één

keer - of indien nodig een tweede keer - aan te bieden. Dit vergt wel de nodige vakbekwaamheid van acteurs.

Werken met acteurs

Tijdens een examen met acteurs wordt er gewerkt vanuit een zorgvuldig ontwikkelde casus die gericht is op het meten van bepaalde competenties. De acteurs krijgen instructies waarin de context en de toetsdoelstelling duidelijk zijn weergegeven. De kandidaat krijgt voorafgaande aan de toets enige tijd om informatie over de situatie te lezen en zich voor te bereiden op het examen. Vervolgens maakt de kandidaat kennis met de acteur en de andere aanwezigen en start het examen. Behalve de acteur is tenminste één assessor aanwezig die de te toetsen competenties moet beoordelen. Achteraf kan ook een beroep gedaan worden op de acteur om zijn persoonlijke ervaring met de kandidaat gedurende het rollenspel toe te lichten. De acteur is net als de assessor in staat om weer te geven of de kandidaat bepaalde competenties heeft toegepast: het sociale gedrag en de vaardigheden zoals betrokkenheid, inlevingsvermogen, besluitvaardigheid, overtuigingskracht, flexibiliteit, onderhandelingsvermogen, resultaatgerichtheid, maar ook direct te observeren gedrag zoals het aankijken van de acteur. Ook technieken zoals 'Luisteren, Samenvatten en Doorvragen' (LSD) kunnen worden getoetst. De ervaring van de acteur met de kandidaat is van belang voor het beoordelen van de wijze waarop de kandidaat de aangeboden situatie oppakt.

Beoordeling

Het beoordelen van competenties van kandidaten in een kort rollenspel is niet eenvoudig. Het is heel belangrijk dat zowel acteurs als assessoren zorgvuldig worden getraind voor de uitvoering van hun taak, waarbij gewerkt wordt aan de hand van een beoordelingslijst met vooraf vastgestelde beoordelingscriteria. Hoe dit in de praktijk toegaat, konden deelnemers aan de bijeenkomst van de NVE, de Nederlandse vereniging voor Examens, op 3 december jl. meemaken. Zij zagen een praktijkuitvoering van een horeca-portiersexamen dat ongeveer twee minuten duurt. Omdat het een zeer korte toets betreft, wordt het examen op video opgenomen. Deze opname

Acteurs en assessoren worden zorgvuldig getraind

maakt het mogelijk om het handelen van de kandidaat nogmaals te bekijken en dus objectief te beoordelen. Bovendien kan hierdoor de kwaliteit en eenduidigheid van de examens, die door verschillende acteurs worden uitgevoerd, worden geborgd.

Ervaringen

Niet alleen bij horeca-portiersexamens worden acteurs ingezet. Onder andere ook bij examens op het gebied van schuldhulpverleners of budgetcoachen, bij politie-examens en bij het toetsen van bijvoorbeeld verkoopvaardigheden van medewerkers van tanksta-

tions wordt gewerkt met acteurs. De lengte van het examen hangt samen met het aantal te toetsen vaardigheden en de complexiteit van de situatie. De ervaringen zijn tot dusverre goed te noemen. Wel is deze examenvorm kostbaar. Voor kandidaten is het even wennen en een training om kandidaten hierop goed voor te bereiden is wenselijk.

Mw. dr. A. Kempers-Warmerdam is directeur van de Stichting Examenkamer.
E-mail: secretariaat@examenkamer.nl.

Gesignaleerd

Hogeschool zet beveiligers in bij tentamens

Nieuws.nl. Uitgegeven op dinsdag 20 januari 2009 om 15:21:11

(Novum) - De Hogeschool van Amsterdam (HvA) gaat tijdelijk beveiligingsmedewerkers inzetten voor extra toezicht bij het afnemen van tentamens. Aanleiding is een incident dat voor surveillanten intimiderend geweest kan zijn, meldt een woordvoerder.

De maatregel wordt genomen nadat vorige week een heftige discussie ontstond tijdens een tentamen dat werd afgenomen op de Hogeschool voor Economische Studies van de HvA. Een surveillant betrapte een student op spieken en sommeerde de jongeman de ruimte te verlaten. De student weigerde dit en ging de discussie aan. Vervolgens hebben volgens de zegsman zo'n tien tot twintig medestudenten zich met de situatie bemoeid.

Bij het tentamen werden zo'n achthonderd eerstejaarsstudenten getoetst. Vanwege de discussie werd het onrustig in de zaal. Surveillanten konden moeilijk het overzicht bewaren en andere studenten raakten hun concentratie kwijt. "Daarom gaan we tijdelijk twee tot drie beveiligingsmedewerkers inzetten om de rust te bewaren. Wanneer een dergelijk incident zich nog eens voordoet, kunnen we rekenen op professionele hulp. Zij hebben dit vaker bij de hand gehad", vertelt de woordvoerder.

De zegsman merkt op dat het overgrote deel van de studenten zich netjes gedraagt. Met name de 'massatentamens' op de locatie Leeuwenburg naast het station Amsterdam-Amstel zouden vatbaar zijn voor problemen. Hier deed ook het incident van vorige week zich voor. De HvA heeft in totaal dertigduizend studenten.

De HvA wil de inzet van beveiligers zo snel mogelijk stoppen. "We hopen dat dit een duidelijk signaal is naar de studenten. Het mag duidelijk zijn dat we dergelijk gedrag niet meer tolereren".